

TARTU LINNAVOLIKOGU

INFORMATSIOON

Tartu

30.03.2021 nr LVK-I-0149

Informatsioon jäätmevaldkonna eelnõudest

Käesolevaga esitatakse (eel)informatsioon linnavolikogu majanduskomisjonile järgmiste jäätmevaldkonna eelnõude kohta:

- 1) jäätmehoolduseeskirja muutmine;
- 2) loa küsimine riigihangete läbiviimiseks.

Linnavalitsus soovib esitada seonduva eelnõu linnavolikogule maikuu istungil menetlemiseks.

1. Jäätmehoolduseeskirja muutmine

Tartu linna jäätmehoolduseeskirja (JHE) § 24 lg 4 kohaselt tuleb biojäätmete liigiti kogumiseks kinnistule paigaldada eraldi kogumismahuti, kui majas on vähemalt 10 korterit.

JHE § 24 lg 4: Kinnistul, kus on 10 ja enam korterit, ning muudel juhtudel, kui kinnistul tekib üle 80 liitri biolagunevaid jäätmeid nädalas, peab olema biolagunevate jäätmete kogumiseks eraldi kogumismahuti. Muul juhul tuleb biolagunevad jäätmed kompostida nõuetele vastavalt samal kinnistul või anda üle asjakohast luba omavale isikule. Biolagunevaid aia- ja haljastujäätmepid võib viia jäätmejaama. Jaemüügikohas, toidlustusasutuses ja toiduainetetööstuses tekkivad biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed tuleb koguda liigiti ning anda üle asjakohast luba omavale isikule.

Linnavalitsus teeb ettepaneku sätestada eraldi kogumismahuti paigaldamise kohustus kinnistute suhtes, kus on vähemalt 5 korterit. Ettepanek on sõnastada JHE § 24 lg 4 esimene lause järgmiselt: *Kinnistul, kus on 5 ja enam korterit, ning muudel juhtudel, kui kinnistul tekib üle 80 liitri biolagunevaid jäätmeid nädalas, peab olema biolagunevate jäätmete kogumiseks eraldi kogumismahuti.*

Sätte eesmärgiks on edendada liigiti kogumist ning suunata suurem osa biojäätmepid ringlusesse. Biojäätmepid kompostitakse Aardlapalu ümberlaadimisjaamas. Kompostimise protsess on sertifitseeritud, st biojäätmepid toodetakse komposti ning jäätmed lakkavad olemast jäätmed ja neid on võimalik suunata ringlusesse materjalina. Olmejäätmepid ringlussevõtu edendamine on üks jäätmemajanduse prioriteetidest. Biojäätmepid kogumiseks eraldi mahuti paigaldamine alates 5 korteriga majadest on ette nähtud ka Tartu linna jäätmekavas. Jäätmekava kohaselt: *Üheks võimaluseks liigiti kogumise osakaalu suurendada ning vähendada biojäätmepid osakaalu segaolmejäätmepid kogumisvõrgustiku laiendamise kõigile alates 5 korteriga elamumaa sihtotstarbega kinnistutele.*

Hetkel on JHE kohaselt kohustus tühjendada biojäätmepid mahuteid üks kord nädalas. Linnamajanduse osakond teeb ettepaneku lubada väiksemate majade (kuni 9 korterit) biojäätmepid mahuteid tühjendada harvemini, minimaalselt üks kord kahe nädala järel.

2. Loa andmine jäätmevaldkonna riigihangete korraldamiseks

2021. a on linnamajanduse osakonnal vaja läbi viia järgnevad riigihanked:

- 1) Selli tn jäätmejaama haldamine aastatel 2022-2024 (rahvusvaheline hange, lepingu maksumus ca 360 000 eurot);
- 2) ohtlike jäätmete kogumispunktide haldamine aastatel 2022-2024 (lihthange, lepingu maksumus ca 20 000 eurot);

3) pakendite kogumispunktide ümbruse koristamine aastatel 2022-2024 (avatud menetlusega hange, lepingu maksumus ca 110 000 eurot).

Riigihangete korraldamiseks on vajalik linnavolikogu luba.

2.1 Selli tn jäätmejaama haldamine

Jäätmejaamas võetakse elanikelt vastu:

- taaskasutatavaid jäätmeid (vanapaber ja kartong, metall, biolagunevad aia- ja haljastusjätmed, plastijätmed);
- tootjavastutusega kaetud jäätmeliike (pakendijätmed, elektri- ja elektroonikaseadmete jätmed);
- suurjätmeid (sealhulgas vana mööbel);
- ehitusjätmeid;
- kodumajapidamistest pärinevad ohtlikke jätmeid.

Aiajätmete ja ehitusjätmete üleandmise eest peavad elanikud tasuma, teiste jäätmeliikide üleandmine on olnud elanike jaoks tasuta (finantseeritakse linna eelarvest).

Jäätmejaama haldaja tagab jäätmejaama territooriumi puhastamise ja korrashoiu ning vastutab jäätmekäitluse eest jaama territooriumil. Selli tn jäätmejaama töökorraldus ja tingimused on analoogilised Tartus Jaama 72c asuva jäätmejaama töökorraldusega. Jäätmejaam on avatud kõikidel nädalapäevadel (E-R kl 10-18, L-P kl 10-16).

2.1.1. Esinenud probleemidest ja väljakutsetest

Tartu linna jäätmejaamad on 2020-2021. a koroonaviiruse levimise ajal jätkuvalt lahti olnud. Oluline on leida õige tasakaal, et millisel määral ja milliseid piiranguid jäätmejaamade territooriumil rakendada (nt mitu klienti võib korraga territooriumil viibida, kas kõik peavad kandma maske nii siseruumides kui väljas jne).

Küsimusi on tekitanud, et milliseid isikuandmeid võib jäätmejaama haldaja jäätmetoojatelt küsida (kas üldse mingisuguseid, autonumbrite ülemärkimise vajadus, erisused tasu eest või tasuta üle antavate jätmete puhul) ja kas vastu tuleks võtta kõik kohale toodud jätmed (st tasu eest ka need, mida ei ole nimekirjas märgitud).

Vaidlusi on põhjustanud küsimus, et mida jäätmejaama külastajad võivad jäätmejaamast tasuta kaasa võtta (praegu võib kaasa võtta mööblit, aga soovi on avaldatud ka näiteks elektroonikajätmete osas). Jäätmejaama kasutamine kolimisfirmade poolt on sageli põhjustanud arusaamatusi, kuna korraga tuuakse suurem kogus mööblit, mis täidab konteinerid ühe hetkega.

Linnale laekuvate kaebuste põhjuseks on enamasti konfliktid klientide ja operaatorite vahel, mis võivad tekkida sellest, et jäätmejaama külastaja ei pöördu sisenedes mitte operaatori poole, vaid hakkab ise toimetama ja paneb jätmed valesse kohta. Kaebustes kurdetakse ka jäätmejaama töötajate ebaviisakuse pärast.

Jaama 72c jäätmejaama külastas 2018.a ca 53 000 klienti, peale seda on külastused olnud languses (2019. a u 41 000 klienti, 2020. a 30 000 klienti). Selli tn jäätmejaama külastatavus on vaatamata koroonaaajale olnud pidevas tõususes (2018 - 17 650, 2019 - 20 739, 2020 - 24 727).

Läbi aastate on linlased saanud jäätmejaamades tasuta ära anda paljusid jätmeid, sh mööblit ja ohtlikke jätmeid. Senine rahastamismudel näeb ette, et riigihankes prognoositakse teatud jätmete kogus, mis sisaldub teenuse hinnas. Kui jätmeid tuuakse rohkem, siis linn tasub eraldi ohtlike ja suurjätmete käitluse eest.

2.1.2. Uus hange

Uue hanke raames:

- kavandatakse jäätmejaamas rehvide vastuvõtt;
- võimalikult suur osa jäätmejaamas vastu võetud jäätmetest tuleb suunata taaskasutusse, eelistatult materjaliringlusse;
- elanikel säilib võimalus jäätmejaamast mööblit või muid korduvkasutuseks sobivaid esemeid omandada (töövõtjal on õigus neid tasuta jagada või müüa);
- jäätmejaama töötajad peavad läbima klienditeeninduse koolituse;
- osadele jäätmeliikidele, mida võetakse vastu tasuta eest, nähakse hankes ette piirhind, mida klientidelt võib küsida. See võimaldab hoida teatud jäätmeliikide (biojätmed, tekstiil) hinna soodsamana ning järk-järgult ühtlustada erinevate jäätmejaamade hinnakirjad;
- kaalumisel on suurjäätmete tasuta vastuvõtule teatud piirangute seadmine. Tasuta võetakse vastu teatud kogus (näiteks üks kuupmeeter) jäätmeid. Suurem kogus võetakse vastu tasuta sel juhul, kui see sobib korduskasutuseks. Taaskasutuseks sobimatute suurjäätmete üleandmise eest tuleks siis tasuda.
- Kavas on klientide identifitseerimine ID kaardi abil.

2.2 Ohtlike jäätmete kogumispunktide haldamine

Kogumispunktide haldamine on toimunud kolmeaastaste lepingute alusel. Leping hõlmab 12 bensiinjaamas asuva ohtlike jäätmete kogumispunkti haldamist. Ohtlike jäätmete kogumispunktis on kaks konteinerit, kuhu elanikud võivad paigutada akusid, õlijätmeid ja õlifiltreid. Perioodil 2022-2024 on plaanis jätkata teenuse tellimist senises mahus.

2.3. Pakendite kogumispunktide ümbruse koristamine

Pakendikonteinerite ümbruseid on alates 2013. aastast koristatud avatud hankemenetluste tulemusel sõlmitud kolmeaastase kestvusega lepingute alusel. Hindamiskriteeriumiks on olnud madalaim hind.

Pakendikonteinerite ümbrust koristatakse kahel korral nädalas, esmaspäeviti ja reedeti. Aastatel 2013-2015 koristati igal korral kümme kogumispunkti ning 2016-2018 kakskümmend kogumispunkti. Aastatel 2019-2021 koristati üks kord nädalas 108 kogumispunkti, millest koristatakse valikuliselt iga nädal 20 kogumispunkti ka teist korda.

Aastatel 2022-2024 kavandatakse teenuse tellimist senises mahus.

Aastatel 2016-2018 osutas teenust AS Eesti Keskkonnateenused, lepingu kogumaksumuseks oli 31 701 eurot. Perioodil 2019-2021 osutab teenust Tänavapuhastuse AS, hankelepingu maksumuseks on 104 977 eurot.

Esimees

Esitab: **linnavalitsus, 30.03.2021 istungi protokoll nr 28**

Ettekandja: **Raimond Tamm**